

1. Obiekt

WODOCIĄGOWA WIEŻA CIŚNIEŃ - KOLEJOWA NR 2

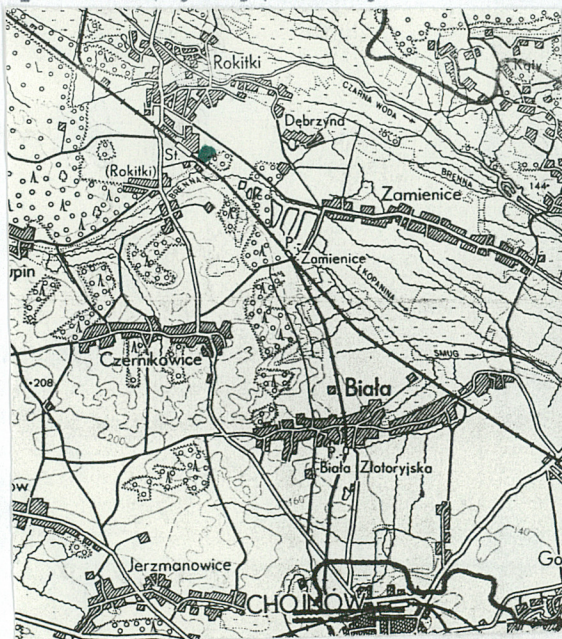
2. Czas powstania

1906

3. Miejscowość

ROKITKI

11. Widok ogólny wieży od ptn.-zach., neg. 300/494/6; sytuacja; orientacja

Stacja PKP ok. 500m

4. Adres

Stacja kolejowa PKP
w pobliżu d. magazynu ekspedycji
kolejowej

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo legnickie

gmina CHOYNÓW
pow. LEGNICA

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Reisicht (do 1945)

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo wrocławskie

powiat Złotoryja

8. Właściciel i jego adres

Dolnośląska Okręgowa Dyrekcja Kolei
Państwowych
Wrocław, ul. Joannitów 13

9. Użytkownik i jego adres

PKP. Lokomotywownia
Legnica, ul. Pątnowska

10. Rejestr zabytków

Nr

data

Bud.
miejsc. Magazyn

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100m

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu

Wieżę wodną zbudowano celem zaopatrywania parowozów w wodę trakcyjną a obiektów stacji kolejowej, osiedla kolejowego i części osady w pitną. Powstała z chwilą budowy połączenia Rokitek ze Złotoryją w 1906 r. i w okresie wprowadzenia drugiego toru na magistrali Legnica-Żagań, kiedy to wzrosło tutaj wyraźnie natężenie ruchu kolejowego.

Od końca lat 80-tych pracowała na stacji starsza wieża (Nr 1). Przy tej ostatniej znajdowało się ujęcie wody i przepompownia. Wodę do zbiornika Nr 2 podawano przez wieżę Nr 1 i stan ten utrzymuje się do dzisiaj, z tym, że miast lokomobili i pompy tłokowej o napędzie parowym, od lat 30-tych XX w. korzysta się z silnika elektrycznego napędzającego pompę odśrodkową (usytuowano ją w kanale, wykonanym w przyziemiu wieży ciśnieni nr 1).

Zbiornik wieżowy wody nr 2 zyskał formę standardowego "grzybka" ze zbiornikiem typu Intze. Architektura wież tego typu kształtowana była zwykle w duchu historyzmu. Operowała językiem Rundbogenstilu, ceglanymi elewacjami trzonu i betonowymi ścianami osłonowymi zbiorników przykrytych stożkowymi dachami ze świetlikami. Ceglany detal zyskiwał formy wywodzące się z wzorców ikonograficznych kojarzonych z "romanizmem".

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Wieża ciśnieni usytuowana jest na pld. od bud. dworca kolejowego (w odl. ok. 300 m.) w pobliżu dawnego magazynu ekspedycji kolejowej.

Materiał. Wodociągową wieżę ciśnieni posadowiono na ławie fundamentowej z cegły ceramicznej, na zaprawie cementowej. Mury trzonu wykonano z cegły ceramicznej, na zaprawie cementowo-wapiennej a ściany zewnętrzne spoinowano. Ściany wewn. spoinowano i bielono. Grubość ścian trzonu do odstawki na wys. 60 cm. - 78 cm.; wyżej 54 cm. zaś w koronie 38 cm. Strop podziornikowy betonowy, wylewany na mokro, wsparty na dwuteownikach stalowych w rozstawie 1,0 m. i dodatkowo na 2 podciągach stalowych. Na koronie trzonu wprowadzono pierścien z dwuteownika stalowego. Stanowi on oparcie dolnej krawędzi cylindrycznego zbiornika typu Intze, stalowego, nitowanego. Wokół zbiornika wprowadzono 2 pomosty robocze - obejścia oparte na stalowej konstrukcji wsporczej (teownik, kątownik), która wiąże zbiornik ze szkieletową, stalową konstrukcją ściany osłonowej wypełnioną betonem na siatce Rabitza (grubość ściany osłonowej 8 cm.). Bezpośrednio na ścianie osłonowej wspiera się stalowa konstrukcja dachu. Na stalowych krokwiach (24 krokwie oparte na wieńcu stalowym i pierścieniu w zworniku) położono strop żelbetowy, gęsto zbrojony siatką Rabitza, o grub. 8 cm., pokryty papą na lepiku. W stalowej konstrukcji wykonano świetlik/wywietrznik dachowy. Przykryto go szkłem zbrojonym, zaś ściany zewnętrzne stanowią stalowe żaluzje. Komunikacja pionowa do wysokości kondygnacji podziornikowej prowadzona jest schodami stalowymi, nitowanymi, 1 biegowymi. W połowie wysokości kondygnacji przyziemia wprowadzono pomost stalowy, wsparty na dwuteownikach stalowych, który stanowi podest dla schodów. Pomost, przecinający trzon w średnicy okolono barierą stalową z kątownika. Z kondygnacji podziornikowej do górnej krawędzi zbiornika prowadzi drabina stalowa, pionowa, prowadzona kominem o średn. 1,0 m. przecinającym centrum zbiornika. Na krawędzi zbiornika położono wąski pomost stalowy z barierą z kątownika. Na pomosty robocze wokół zbiornika komunikacja prowadzona drabinami stalowymi umieszczonymi w przestrzeni między zbiornikiem a ścianą osłonową zbiornika. Posadzki betonowe, gładzone. Stolarka okienna trzonu drewniana, 1-skrzydłowa, pojedyncza; stolarka głowicy metalowa, z podziałami poziomymi. Stolarka drzwi wejściowych do wieży drewniana, klepkowa, jednoskrzydłowa. **Plan.** Trzon wieży posadowiono na planie koła o średn. wewn. w przyziemiu 6,0 m. W przyziemiu wieży zainstalowano zawory rurociągów wprowadzanych do wieży kanałem, zawory oraz piec węglowy i skład opału. Kondygnacja podziornikowa i niżej położony stalowy pomost służą komunikacji i obsłudze rurociągów oraz dna zbiornika. Wokół cylindrycznego zbiornika wieżowego wody, na 2 poziomach, pomosty robocze o szerokości ok. 0,6 m.

Bryła. Budowla typu "grzybka", niepodpiwniczona, 1-kondygnacyjna, ze zbiornikiem w partii głowicy. Trzon, z odsadzką do wys. ok. 3,0 m. stożkowy (stożek ścięty) o średnicy zmieniającej się z wysokością. Głowica cylindryczna, mocno nadwieszona nad trzonem, kryjąca we wnętrzu zbiornik wody otoczony pomostami roboczymi. Dach stożkowy wieńczony stożkowym (ściętym) świetlikiem-wywietrznikiem posadowionym na planie koła. Portal wysunięty z bryły wieży od pin.

Elewacje. Trzonu ceglane, spoinowane (wtórnie w 1992 r. malowane farbą elewacyjną: trzon kakao, głowica - żółć, cokół i opaski ceglane trzonu malowane na brązowo. W trzonie pasy gzymsu ceglanego, schodkowego i opaski ceglane - na wysokości odstawki trzonu oraz w koronie trzonu - pod głowicą. Trzon operuje typowym dla budowl tego typu detalem. Istotną rolę odgrywają symetryczne, osiowe podziały elewacji w trzonie akcentowane horyzontalnym pasem 4 otworów okiennych, sklepionych łukiem odcinkowym zaś w głowicy pasem 16 okien prostokątnych. Wysunięty portal "neoromański" wieńczony trójkątnym tympanonem. Detal architektury właściwy dla historyzmu, operuje formami typowymi dla Rundbogenstilu i "romanizmu".

Instalacje. Elektryczna (oświetleniowa), odgromowa, wodna, kanalizacyjna, grzewcza - piec węglowy.

<p>14. Kubatura ok. 550 m³. pojemność zbiornika 100 m³.</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa pow. zabudowy ok. 31m² pow użytkowa przyziemia ok. 27 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne Wieża ciśnień wodociągu kolejowego</p>	<p>17. Użytkowanie obecne Wieża ciśnień wodociągu kolejowego</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie</p> <p>W okresie eksploatacji wieży ciśnień roboty ograniczano do bieżącej konserwacji budowli i zbiornika. Nie prowadzono tutaj nigdy poważniejszych robót, które naruszyłyby oryginalny kształt budowli. Utrzymała formę z okresu swego powstania.</p> <p>W 1992 r. przeprowadzono prace konserwacyjne zbiornika wody, wykonano prace malarskie zewnętrzne (elewacyjne) i wewnętrzne, położono nowe pokrycie żelbetowej płyty dachu (papa na lepiku).</p> <p>Zakres prac nie objął remontu zniszczonego świetlika, ograniczono się do przesłonięcia otworu (od wewnątrz) stalową siatką. Ślady korozji na wewnętrznej płaszczyźnie płyty dachu zdają się wskazywać na niestaranne i niezgodne ze sztuką budowlaną przeprowadzenie konserwacji zewnętrznej płaszczyzny dachu.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Fundamenty, mury trzonu, strop podzbiornikowy, pomost stalowy w połowie wysokości trzonu, komunikacja pionowa, zbiornik, stan - dobry. Ściana osłonowa zbiornika dobra. Płyta żelbetowa dachu ze śladami korozji betonu od wewnątrz. Świetlik skorodowany, ze zniszczonymi stalowymi żaluzjami i brakami zbrojonej szyby w pokryciu. Drewniana łata wodowskazu na zewnętrznej ścianie trzonu zniszczona. Wyposażenie i instalacje, sprawne, eksploatowane zgodnie z pierwotnym programem użytkowym.</p>	
		<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Budowla wieży ciśnień prezentuje walory historyczno-techniczne, architektoniczne, urbanistyczne i krajobrazowe. Objąć ochroną prawną - wpis do rejestru zabytków. Postulujemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie oryginalnej bryły i elewacji budowli - przeprowadzić remont świetlika dachu, usunąć korozję od wewnętrznej płyty żelbetowej dachu, dachu, dokonać naprawy uszkodzonych elementów stolarki metalowej głowicy - ew. wymiana. - prace remontowe prowadzić pod nadzorem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. 	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

patrz też karta ewidencyjna: Wodociągowa wieża ciśnień - kolejowa nr 1 - Rokitki,,
opracowana w 1994 r. przez dr S. Januszeńskiego

25. Opracował Program komputerowy karty - Word for Windows - BSIDZT S. Januszeński

tekst dr Stanisław Januszeński 30 lipiec 1994 r.

plany, rysunki mgr inż. arch. Anna Broniewska 30 lipiec 1994 r.

zdjęcia fotogr. dr Stanisław Januszeński 30 lipiec 1994 r.

miejsce przechowywania negatywów BSIDZT S. Januszeński

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO I

22. Bibliografia

- S. Januszeński, Wodociągowe wieże ciśnień woj. poznańskiego, w: Sprawozdania
BSIDZT S. Januszeński, Wrocław 1993, nr 7, mnps.

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

27. Załączniki

Nr 1 - dokumentacja rysunkowa

Nr 2 - dokumentacja fotograficzna

1. Miejscowość

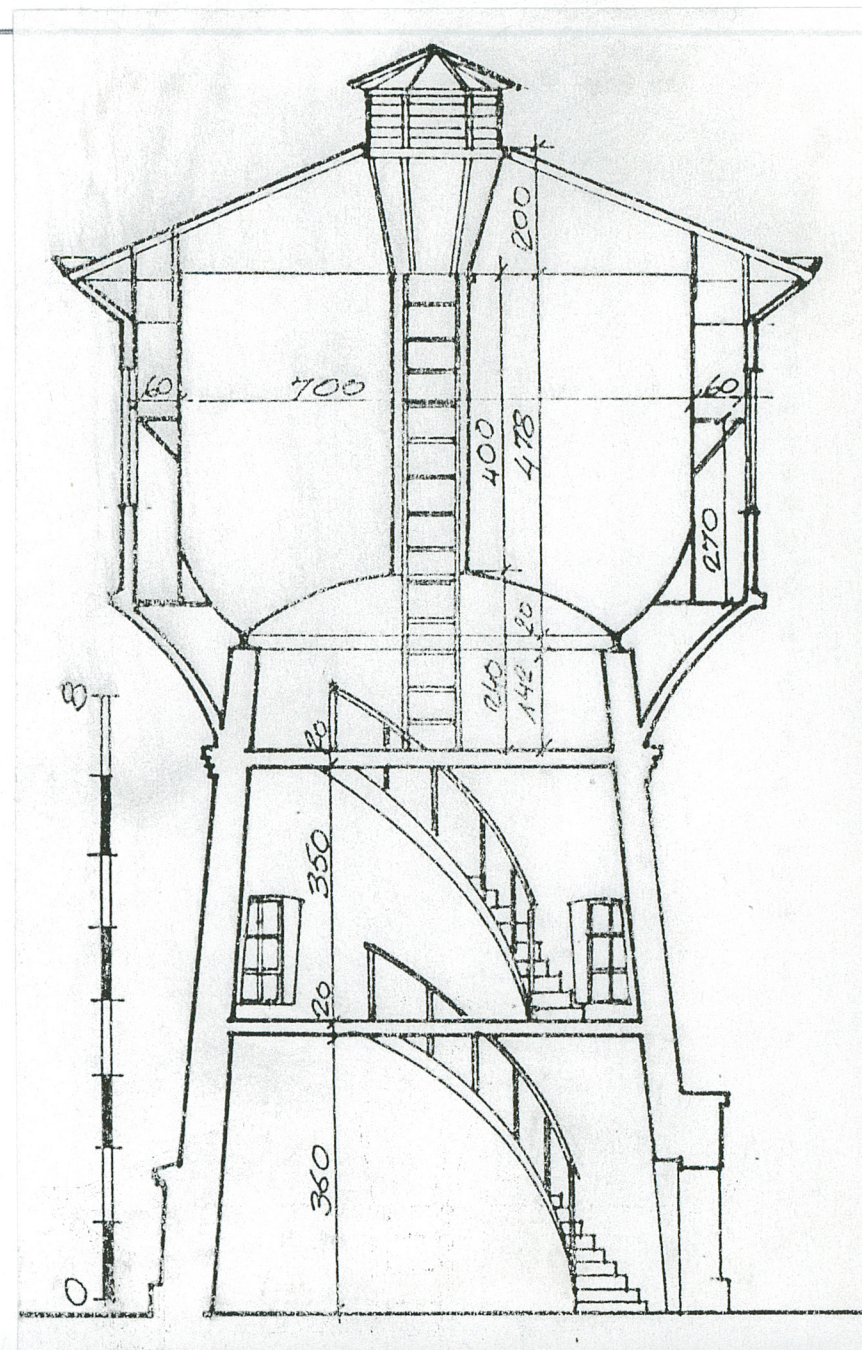
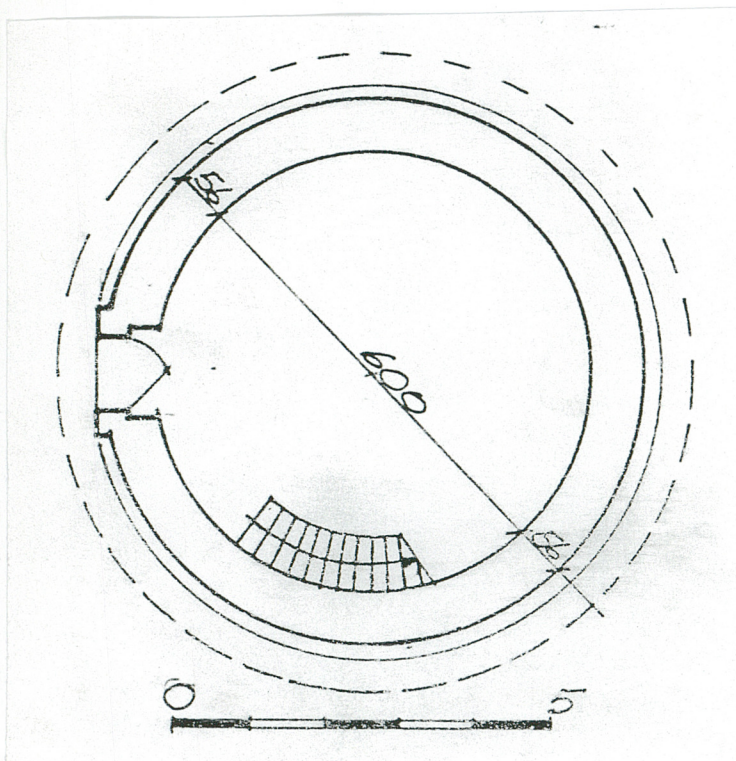
ROKITKI

2. Obiekt

**WODOCIĄGOWA WIEŻA
CIŚNIENI - KOLEJOWA NR 2**

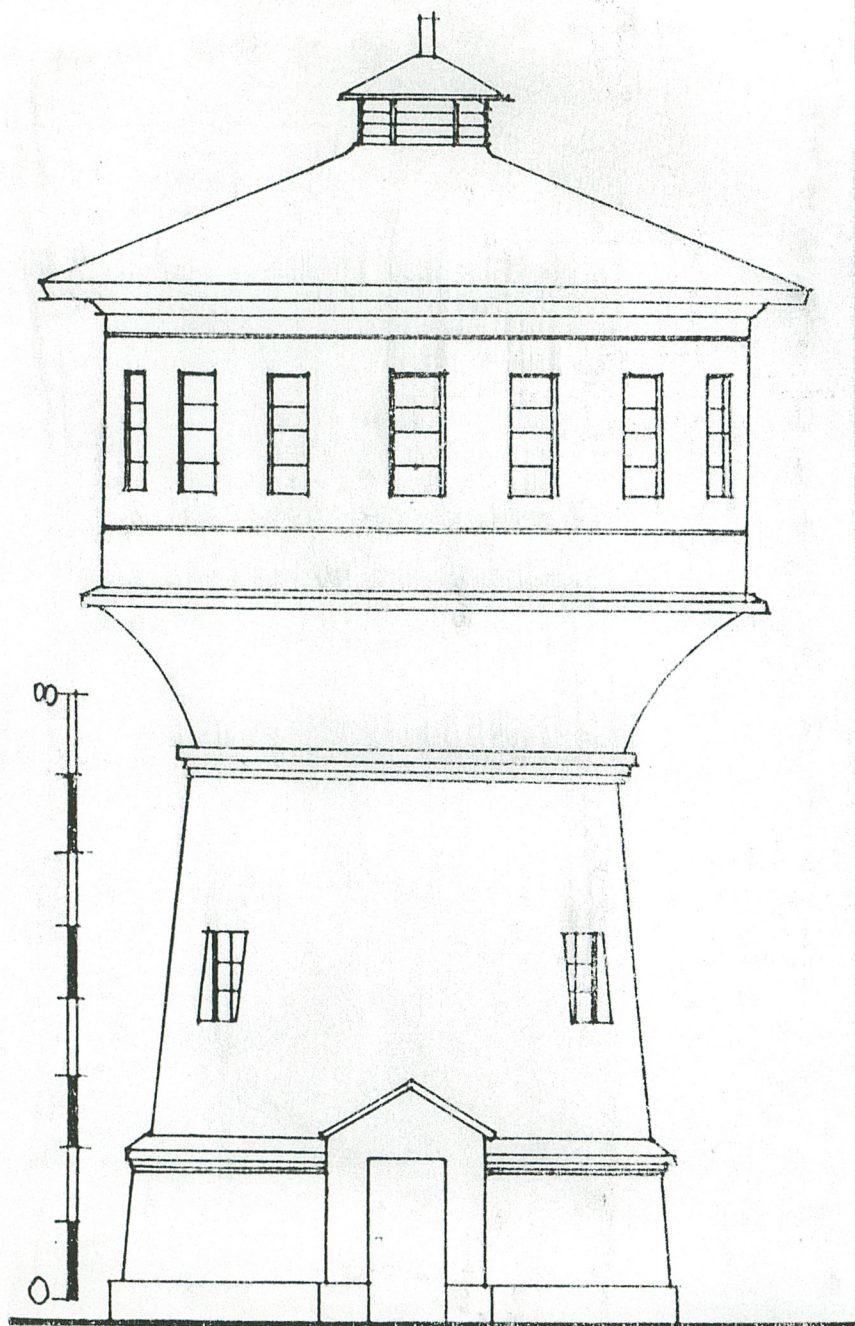
3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Dokumentacja rysunkowa

Wkładkę założył: dr Stanisław Januszewski 30 lipiec 1994 r.

Miejsce przechowywania negatywów: BSIDZT S. Januszewski

ELEVACJA

1. Miejscowość R O K I T K I	2. Obiekt WODOCIĄGOWA WIEŻA CIŚNIEŃ - KOLEJOWA NR 2	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Dokumentacja fotograficzna
--	---	--

1. Głowica wieży ciśnień, neg. 300/575/3
 2. Widok ogólny wieży od płn.-zach., neg. 300/575/1
- VERTE!
3. Portal, neg. 300/575/2
 4. Fragment elewacji z oknem, neg. 300/575/4
 5. Pomost komunikacyjny w trzonie, neg. 300/575/5

Wkładkę założył: dr Stanisław Januszewski 30 lipiec 1994 r.

Miejsce przechowywania negatywów: BSiDZT S. Januszewski

